

Direnen Fotoğraflar: Türkiye’de Toplumsal Belleğin İkonlaşmış İmgeleri

Gülsüm Depeli
Hacettepe Üniversitesi

Özet

Bu çalışma imgelerle çevrili olduğumuz bir dünyada imgeler üzerine yeterince derinlikli düşünülmediği görüşünden hareketle yazılmıştır. Zira ne yazık ki imgeler, dil ve söz merkezli anlam dünyasında analiz nesnesi veya metnin destekleyicisi olarak konu edilmenin ötesinde nadiren itibar görürler. İmgeler arasındaki söylem ve gerçeklik mücadelesini fotoğraflar üzerinden yürüten bu çalışma kuramsal olarak imgelerle düşünme denemesi olarak kurgulanmıştır. Bu doğrultuda, araştırmada fotoğrafın ikonik gücüne işaret edilmekte, fotoğrafik imgeye toplumsal bellek mücadelesi açısından özgül bir güç ve eyleme geçirme kapasitesi atfedilmektedir.

Çalışmada eril ulus devletin ulus-kolektifi inşa etmeye dönük bellek imgeleri ve bu imgelerin karşısında konumlanan, onlara karşı direnen toplumsal bellek imgeleri örneklenmektedir. Egemenin “göstererek örtme” ideolojisi üzerine kurulu imge rejimi, kendisine karşı mücadele başlatan ve tam aksine “örtmek gösterme”yi seçen fotoğrafik imgeler üzerinden sorguya açılmaktadır. Bu yolla imgelerin savaşını betimlemeye çalışan araştırma, egemenin imgesel söylemine karşı kendi toplumsal bellek mücadelesini yürüten, egemene karşı direnen imgelerle dayanışmak amacıyla yazılmıştır.

Anahtar Sözcükler: İmge, fotoğraf, “göstererek örtme”, “örtmek gösterme”, toplumsal bellek, direnen imgeler.

Resisting Images: Iconic Images of Collective Memory in Turkish Context

Gülsüm Depeli
Hacettepe Üniversitesi

Abstract

This study moves from the idea that the images do not get the academic respect they deserve in a world surrounded by a myriad of images. Unfortunately, in the hegemonic logocentric meaning context, the images are mostly seen as objects of analysis or posited in the text as supporting and decorating data; and they are hardly given any academic credit beyond that. This study, focusing on some peculiar photographic images in order to trace the struggle between discourse and reality in these images, is theoretically planned as an attempt to think about and through the images. In this way, it is regarded that the photographs have iconic power. This study attributes to the image a specific power and mobilizing capacity within the struggle of social memory.

In the study, both some historical images of the patriarchal nation-state designed to aid the national collective and some actual news images which resist the nation-state images are exemplified. The image regime of the patriarchal nation-state, which is based on the ideological strategy of “covering by showing”, is challenged by photographic images that are resisting with the strategy of “showing by covering”. Through these example of images, the strategies of covering and/or revealing the reality are put into consideration. This article, describing the war of discourses among the relevant photographic images, takes side by those images, which resist against the hegemonic discourse of the patriarchal nation-state, for constructing the collective memory of the oppressed in an activist way.

Keywords: Image, photography, “showing by covering”, “covering by showing”, collective memory, resisting images.